

Onderwerp: Hoofdpijnen Hemelwateraanpak Delfland
Dossiernummer: 1115

Gevraagd besluit:

1. de hoofdpijnen en de leidende principes voor een meer natuurlijke omgang met hemelwater vast te stellen;
2. deze uit te werken in een samenhangende en integrale stimuleringsregeling.

1. Probleemstelling – context

Het college heeft d.d. 24 oktober 2017 (dossier 314) opdracht gegeven tot het uitwerken van een hemelwateraanpak die aangeeft wat het anders omgaan met regenwater voor Delfland kan opleveren en welke maatregelen, middelen en instrumenten hiervoor moeten worden ingezet. In deze notitie zijn de hoofdpijnen en leidende principes voor de hemelwateraanpak benoemd en is een aanzet gedaan voor de verdere uitwerking hiervan.

2. Beoogd effect

Het beoogd effect is om de hoofdpijnen en leidende principes vast te laten stellen door de verenigde vergadering en daarmee richting te geven voor de verdere uitwerking in een samenhangende en integrale stimuleringsregeling. Dit vormt tevens input voor de coalitiebesprekingen na de waterschapsverkiezingen van 19 maart 2019.

3. Kernboodschap

Delfland kiest voor een meer natuurlijke wijze van omgaan met hemelwater, waarbij het de volgende leidende principes hanteert:

1. vasthouden – bergen – afvoeren (kwantiteits-trits)
2. schoonhouden – scheiden – schoon maken (kwaliteits-trits)
3. duurzaam gebruik – hoogwaardig hergebruik – begin lokaal, bij de bron (Delfland Circulair)

Door een systeemverandering waarbij wordt ingezet op het afkoppelen en vasthouden van hemelwater wordt de sponswerking vergroot en is het watersysteem beter bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag en droogte. Daarnaast wordt minder hemelwater afgevoerd naar de riolering en AWZI's, hetgeen op langere termijn leidt tot lagere investeringskosten bij vervanging, renovatie en nieuwbouw. Ook zal het aantal riooloverstorten op oppervlaktewater verminderen.

Hierbij geldt dat anders omgaan met hemelwater gebiedsgericht maatwerk is. Daarbij gaat het om een samenspel van overheden en particulieren/grondeigenaren. Delfland is namelijk voor een groot deel van de systeemverandering afhankelijk van de verantwoordelijkheden van andere overheden en particulieren en grondeigenaren. Dit alles vraagt om een omslag in denken en een andere manier van samenwerken die gericht is op stimuleren van de goede maatregelen en het juiste gedrag. Hiertoe zal Delfland in 2019 een samenhangend en integraal programma met één integrale stimuleringsregeling ontwikkelen.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- D&H d.d. 24 oktober 2017 (dossier 314) stemt in met het stappenplan om te komen tot een hemelwateraanpak die aangeeft wat het anders omgaan met regenwater voor Delfland kan opleveren en welke maatregelen en instrumenten hiervoor moeten worden ingezet.

- Op 26 juni 2018 is de tussenstand van de uitwerking van de hemelwateraanpak gepresenteerd aan het PFO+. Het PFO+ heeft opgeroepen om duidelijk te maken op welke wijze de voorgestelde strategie (en maatregelen) bijdragen aan de doelen van Delfland.
- Op 25 september 2018 is de tussenstand van de uitwerking van de hemelwateraanpak gepresenteerd aan de VV.

5. Regelgeving en Beleid

Het voorstel past binnen de kaders van het coalitieakkoord, waterbeheerplan en de vastgestelde strategieën voor klimaatadaptatie en Delfland Circulair.

6. Financiën

De gewenste systeemverandering kost tijd en geld. Daarvoor zijn op korte termijn al (financiële) inspanningen nodig. Momenteel wordt deels, door middel van de Stimuleringsregeling Klimaatadaptatie, al een bijdrage geleverd aan derden (m.u.v. overheden) aan de uitvoering van klimaatadaptatieve maatregelen. Daarbij ligt het accent op het vergroten van de sponswerking.

Het verminderen van de hoeveelheid hemelwater naar de riolering en de AWZI's levert op lange termijn minder investeringskosten op bij renovatie, vervanging of nieuwbouw. Daarnaast levert het meer natuurlijk omgaan met hemelwater een bijdrage aan meerdere doelen van Delfland. Deze toekomstige vermeden kosten en de bijdragen aan de doelen van Delfland rechtvaardigen een financiële bijdrage in de kosten van het anders omgaan met regenwater vanuit de verschillende taken van Delfland.

Aan de nieuwe coalitie, na de verkiezingen van 2019, zal worden gevraagd om hiervoor voldoende middelen vrij te maken. Voorlopig wordt rekening gehouden met minimaal € 1 miljoen per jaar voor de uitwerking van een programma en een stimuleringsregeling, alsmede voor concrete maatregelen voor de systeemverandering. De brede impact op de doelen van Delfland rechtvaardigt dat een deel wordt gefinancierd uit de zuiveringsheffing en een ander deel uit het voorzetten van de financiering uit de watersysteemheffing (op dit moment in vorm van de Stimuleringsregeling Klimaatadaptatie).

7. Duurzaamheid

De hemelwateraanpak draagt bij aan de doelen die zijn gesteld in de strategie Delfland Circulair en Delflandse aanpak klimaatadaptatie:

- Hemelwater is een grondstof, die we bij de bron schoon en gescheiden willen houden van vuile waterstromen en hoogwaardig willen hergebruiken.
- Het anders omgaan met regenwater kan een bijdrage leveren aan een duurzame zoetwatervoorziening, door lokale sluiting van de (zoet)waterkringloop.
- Het op gang brengen van een beweging waarbij iedereen klimaatbewust is en zelf actie onderneemt en maatregelen treft ten behoeve van een klimaatbestendigere regio.

8. Organisatorische en personele consequenties

De verdere uitwerking van de hemelwateraanpak vraagt om inzet van capaciteit en is mede afhankelijk van de ambitie van het nieuwe bestuur. Na vaststelling van het nieuwe coalitieakkoord dienen de organisatorische en personele consequenties in samenhang met de programma's voor Klimaatadaptatie en Duurzaam Circulair verder uitgewerkt te worden in de Begroting 2020 en de meerjarenbegroting.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

N.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

Delfland kiest voor een meer natuurlijke wijze van omgaan met hemelwater, om een systeem te creëren dat beter bestand is tegen de klimaatverandering (meer extreme neerslag en meer extreme droogte). Hemelwater krijgt (als bron van zoetwater) vaker een nuttige bestemming in het gebied. Delfland stelt in 2019 een samenhangend programma op voor de andere omgang met hemelwater.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Dit bestuursvoorstel leidt niet tot officiële bekendmakingen of inzageprocedures.

13. Bevoegd orgaan

Op grond van Waterschapswet art. 77 is de Verenigde Vergadering bevoegd om te besluiten. Het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden is op grond van artikel 84, lid 2 Waterschapswet belast met de voorbereiding van al hetgeen in de vergadering van het algemeen bestuur ter overweging en beslissing moet worden gebracht.

14. Toelichting

Conform het stappenplan om te komen tot een hemelwateraanpak, vastgesteld in D&H d.d. 24 oktober 2017 (dossier 314) is in de periode december 2017 tot en met november 2018 gewerkt aan het inzichtelijk maken van het integrale systeem van aan- en afvoer van hemelwater. Daarnaast zijn de kosten en baten in beeld gebracht van een systeemverandering naar een meer natuurlijke omgang met hemelwater.

Kosten- en baten analyse

De berekende toekomstige vermeden kosten op herinvesteringen van de AWZI's van Delfland zijn significant. Deze voordelen bedragen bij benadering € 0 tot € 5 per m² aangesloten verhard oppervlak (op basis van Netto Contante Waardemethode). De onderkant van de bandbreedte (€0 per m²) is bij 0% hemelwater scheiden van rioolwater, en de bovenkant (€5 per m²) bij 100% hemelwater scheiden van rioolwater.

Het anders omgaan met hemelwater draagt echter ook bij aan meerdere doelen van Delfland die niet of moeilijk in geld zijn uit te drukken, maar wel een belangrijke maatschappelijke waarde (value-case) vertegenwoordigen:

- Delfland Circulair: hemelwater wordt benut als duurzame grondstof en levert een bijdrage aan een duurzame zoetwatervoorziening door sluiting van de lokale (zoet)waterkringloop.
- Klimaatadaptatie en waterbewustzijn: het op gang brengen van een beweging waarbij iedereen klimaatbewust is en zelf actie onderneemt en maatregelen treft ten behoeve van een klimaatbestendigere regio.
- Waterkwaliteit: het bij de bron scheiden van schone en vuile waterstromen en het verminderen van riooloverstorten
- Voorkomen van wateroverlast: vermindering van het risico van wateroverlast door het vasthouden van hemelwater en daardoor verminderen van de piekafvoer tijdens neerslag.

Uitgangspunt voor de uitwerking van de stimuleringsregeling is dat met de beoogde systeemverandering positief wordt bijgedragen aan de doelen van Delfland en negatieve effecten zoveel mogelijk worden voorkomen. Hiervoor wordt ingezet op monitoring, onderzoek door middel van integrale systeemmodellering en vertaling naar duidelijke ontwerpkeuzes en beleidsuitgangspunten.

Betrokkenheid gemeenten

Bij de totstandkoming van de hoofdlijnen en leidende principes in dit besluit zijn verschillende gemeenten betrokken. Met name bij de verdere uitwerking zullen de gemeenten ook weer intensief worden betrokken.

Vervolg hemelwateraanpak

Na vaststelling van de hoofdlijnen en leidende principes zal in 2019 een uitwerking plaatsvinden van één integraal en samenhangend programma met één integrale stimuleringsregeling. Deze stimuleringsregeling wordt gefinancierd vanuit de verschillende

taken van Delfland, watersysteem én waterketen. Binnen dit programma zal de inzet van diverse instrumenten worden beschreven, zoals voorbeeld:

- inzet op bewustwording en gedragsverandering
- ontwerpkaders en beleidsuitgangspunten
- monitoring en integrale systeemmodellering
- juridische instrumenten, zoals de mogelijkheid van gemeentelijke hemelwater-verordeningen

Bouwsteen voor coalitiebesprekingen

Dit besluit wordt aangeboden als bouwsteen voor de coalitiebesprekingen die na de verkiezingen van 2019 plaats zullen vinden. Daarin wordt de nieuwe coalitie ook gevraagd om voldoende middelen hiervoor vrij te maken. Om deze systeemverandering te bewerkstelligen is minimaal € 1 miljoen per jaar nodig voor de stimulering van maatregelen. Daarnaast vraagt het capaciteit om het programma en de stimuleringsregeling uit te werken en daadwerkelijk te realiseren. Gezien de benodigde systeemverandering en gebiedsgericht maatwerk vraagt dit aanzienlijke inzet over lange periode van jaren.

15. Bijlagen

-

Hoofdpijnen Hemelwateraanpak Delfland

Dossiernummer : 1115

Vergaderdatum : 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 januari 2019, dossiernummer 1115;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem;

overwegende dat:

een systeemverandering waarbij wordt ingezet op een meer natuurlijk wijze van omgang met hemelwater:

- het watersysteem beter bestand maakt tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag en droogte;
- zorgt voor minder hemelwaterafvoer naar de riolering en AWZI's, hetgeen op langere termijn leidt tot lagere investeringskosten bij vervanging, renovatie en nieuwbouw, alsmede vermindering van het aantal riooloverstortingen op oppervlaktewater;
- bijdraagt aan meerdere doelen van Delfland.

Gelet op:

Artikel 77 van de Waterschapswet,

Besluit:

1. de hoofdpijnen en de leidende principes voor een meer natuurlijke omgang met hemelwater vast te stellen;
2. deze uit te werken in een samenhangende en integrale stimuleringsregeling

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt